

Proiectarea Algoritmilor

Curs 4 – Backtracking și
propagarea restricțiilor

Bibliografie

- <http://ktiml.mff.cuni.cz/~bartak/constraints/intro.html>
- <https://algorithm-visualizer.org/>
- <https://gist.github.com/johnthebrave/229f28a66efc71bd9a72bb79e7b66a58>
- <https://gist.github.com/johnthebrave/266ac941d5cba287235ced3ec9d89a7e>
- <https://gist.github.com/johnthebrave/dfc43837aa466dbf70912d5a833f460c>

Problema

	2		8	1		7	4	
7					3	1		
	9				2	8		5
		9		4			8	7
4			2		8			3
1	6			3		2		
3		2	7				6	
		5	6					8
	7	6		5	1		9	

SUDOKU

- Joc foarte la modă cu reguli foarte simple.
- Fiecare rând, coloană sau regiune nu trebuie să conțină decât o dată cifrele de la unu la nouă (Wikipedia).
- Prin trecerea în revistă a soluțiilor posibile pentru acest joc vom explora tehnicile de rezolvare **backtracking și propagarea restricțiilor**.

Soluția 1 – generează și testează

- Generăm toate soluțiile posibile și le testăm.
- 45 spații de completat, 9 posibilități de completare pentru fiecare căsuță => 9^{45} soluții de testat.

1-9	2	1-9	8	1	1-9	7	4	1-9
7	1-9	1-9	1-9	1-9	3	1	1-9	1-9
1-9	9	1-9	1-9	1-9	2	8	1-9	5
1-9	1-9	9	1-9	4	1-9	1-9	8	7
4	1-9	1-9	2	1-9	8	1-9	1-9	3
1	6	1-9	1-9	3	1-9	2	1-9	1-9
3	1-9	2	7	1-9	1-9	1-9	6	1-9
1-9	1-9	5	6	1-9	1-9	1-9	1-9	8
1-9	7	6	1-9	5	1	1-9	9	1-9

Soluția 2 – Backtracking cronologic (orb)

(I)

- Construiește soluțiile iterativ.
- Menține evidența alegerilor făcute.
- În momentul în care se ajunge la o **contradicție** se revine **la ultima decizie** luată și se încearcă alegerea unei alte variante.

Soluția 2 – Backtracking cronologic (orb)

(II)

~~1~~								
~~2~~								
~~3~~								
~~4~~								
5	2		8	1		7	4	
7					3	1		
	9				2	8		5
		9		4			8	7
4			2		8			3
1	6			3		2		
3		2	7				6	
		5	6					8
	7	6		5	1		9	

					~~1~~			
		~~2~~						
5	2	3	8	1	6	7	4	9
7	4	8	5	9	3	1	2	6
6	9	1	4	7	2	8	3	5
2	3	9	1	4	5	6	8	7
4	5	7	2	6	8	9	1	3
1	6	Ø		3		2		
3		2	7				6	
		5	6					8
	7	6		5	1		9	

Nu se găsește nici o soluție pe această cale deci trebuie să revenim.

Soluția 2 – Backtracking cronologic (orb)

(III)

		~~1~~ ~~2~~			~~1~~ ~~2~~ ~~3~~ ~~4~~ ~~5~~			...
5	2	3	8	1	6	7	4	9
7	4	8	5	9	3	1	2	6
6	9	1	4	7	2	8	3	5
2	3	9	1	4	5	6	8	7
4	5	7	2	6	8	9	∅	3
1	6	∅		3		2		
3		2	7				6	
		5	6					8
	7	6		5	1		9	

Se încearcă schimbarea
ultimei alegeri (în acest
caz nu se poate deci
revenim iar la alegerea
precedentă).

		~~1~~ ~~2~~ ~~3~~ ~~4~~ ~~5~~			~~1~~ ~~2~~ ~~3~~ ~~4~~ ~~5~~			...
5	2	3	8	1	6	7	4	9
7	4	8	5	9	3	1	2	6
6	9	1	4	7	2	8	3	5
2	5	9	1	4	5	6	8	7
4	5	7	2	6	8	9	∅	3
1	6	∅		3		2		
3		2	7				6	
		5	6					8
	7	6		5	1		9	

Găsim o nouă soluție
posibilă și reluăm
avansul.

Soluția 2 – Backtracking cronologic (orb)

(IV)

Schema Backtracking

- Soluție-parțială $\leftarrow$ INIT // inițializez
- EȘEC-DEFINITIV $\leftarrow$ fals // nu am ajuns (încă) la eșec
- **Cât timp** Soluție-parțială nu este soluție finală **și nu avem** EȘEC-DEFINITIV
  - Soluție-parțială $\leftarrow$ **AVANS (Soluție-parțială)** // avansez
  - **Dacă** EȘEC (Soluție-parțială) // nu mai pot avansa
    - Atunci REVENIRE (Soluție-parțială) // mă întorc
- **Dacă** EȘEC-DEFINITIV
  - Atunci Întoarce EȘEC // nu s-a găsit nicio soluție
  - Altfel Întoarce SUCCES // am ajuns la soluția problemei
- **Sfârșit.**

Procedura **AVANS (Soluție-parțială)**

- **Dacă** există alternativă de extindere // pot avansa?
  - Atunci Soluție-parțială $\leftarrow$ Soluție-parțială $\cup$ alternativă de extindere // avansez
  - Altfel **Dacă** Soluție-parțială este INIT
    - Atunci EȘEC-DEFINITIV $\leftarrow$ adevărat // nu s-au găsit soluții pentru problemă
    - Altfel EȘEC (Soluție-parțială) // ramura curentă a dus la eșec

Backtracking – optimizări posibile (I)

- Alegerea variabilelor în altă ordine.
- Îmbunătățirea revenirilor.
  - Necesită detectarea cauzei producerii erorii.
- Evitarea redundanțelor în spațiul de căutare (îmbunătățirea avansului).
  - Evitarea repetării unei căutări care știm că va duce la un rezultat greșit.

Backtracking – optimizări posibile (II)

Îmbunătățirea revenirilor

Revenire la alegerea variabilei
care a cauzat eșecul (8 nu poate
fi pus decât la poziția indicată).

		~~1~~ ~~2~~ ~~3~~ ~~4~~ ~~5~~			~~1~~ ~~2~~ ~~3~~ ~~4~~ ~~5~~			
5	2	3	8	1	6	7	4	...
7	4	8	~~5~~	~~9~~	3	1	~~2~~	~~6~~
~~6~~	9	~~1~~	~~4~~	~~7~~	2	8	~~3~~	5
~~2~~	~~3~~	9	~~1~~	4	~~5~~	~~6~~	8	7
4	~~5~~	~~7~~	2	~~6~~	8	~~9~~	~~1~~	3
1	6	~~8~~		3		2		
3		2	7				6	
		5	6					8
	7	6		5	1		9	

Backtracking – optimizări posibile (III)

Evitarea redundanțelor în spațiul de căutare

Alegerea lui 8 pe această poziție va produce un eșec în viitor indiferent de celelalte alegeri făcute deci în cazul revenirii în această poziție nu are sens să mai facem această alegere.

		~~1~~ ~~2~~ ~~3~~ ~~4~~ ~~5~~			~~1~~ ~~2~~ ~~3~~ ~~4~~ ~~5~~			
5	2	3	8	1	6	7	4	...
7	4	~~8~~	~~5~~	~~9~~	3	1	~~2~~	~~6~~
~~6~~	9	~~1~~	~~4~~	~~7~~	2	8	~~3~~	5
~~2~~	~~3~~	9	~~1~~	4	~~5~~	~~6~~	8	7
4	~~5~~	~~7~~	2	~~6~~	8	~~9~~	~~1~~	3
1	6	Ø		3		2		
3		2	7				6	
		5	6					8
	7	6		5	1		9	

Restricții, rețele de restricții, probleme de prelucrarea restricțiilor

- **Definiție:** O **restricție** c este o relație între una sau mai multe **variabile** $v_1, \dots, v_m$, (denumite **nodurile** sau **celulele** restricției). Fiecare variabilă v_i poate lua valori într-o anumită mulțime D_i , denumită **domeniul** ei (ce poate fi finit sau nu, numeric sau nu).
- **Definiție:** Se spune că un **tuflu** (o atribuire) de valori $(x_1, \dots, x_m)$ din domeniile corespunzătoare celor m variabile **satisfacă** restricția $c(v_1, \dots, v_m)$, dacă $(x_1, \dots, x_m) \in c(v_1, \dots, v_m)$.

Exprimarea restricțiilor

- Enumerarea tuplurilor restricției.
  - (5,2,3,8,1,6,7,4,9);
(6,2,3,8,1,5,7,4,9); etc.
- Formule matematice, cum ar fi ecuațiile sau inecuațiile.
  - $0 < V_{1j} < 10; V_{1j} \neq V_{1k};$
 $\forall j \neq k, 0 < j, k < 10$
- Precizarea unei mulțimi de reguli.

	2		8	1		7	4	
7					3	1		
	9				2	8		5
		9		4			8	7
4			2		8			3
1	6			3		2		
3		2	7				6	
		5	6					8
	7	6		5	1		9	

Tipuri de restricții

Unare

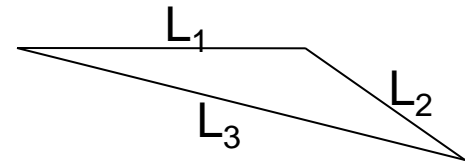
- Specificarea domeniului variabilei.
- $V_{11} \in \{1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9\} \setminus \{2, 8, 1, 7, 4, 3, 9\}$

Binare

- Între 2 variabile.
- $V_{1j} \neq V_{1k} \quad \forall j \neq k, 0 < j, k < 10$

N-are

- Între n variabile.
- Regula triunghiului: $L_1 + L_2 > L_3$.

Probleme de satisfacerea restricțiilor

- **Definiție:** O **problemă de satisfacere a restricțiilor (PSR)** este un triplet $\langle V, D, C \rangle$, format din:
  - o mulțime V formată din n variabile $V = \{v_1, \dots, v_n\}$;
  - mulțimea D a domeniilor de valori corespunzătoare acestor variabile: $D = \{D_1, \dots, D_n\}$;
  - o mulțime C de restricții $C = \{c_1, \dots, c_p\}$ peste submulțimi ale V ($c_i(v_{i1}, \dots, v_{ij}) \subseteq D_{i1} \times D_{i2} \times \dots \times D_{ij}$).
- Conform **Definiției tuplului**, o restricție $c_i(v_{i1}, \dots, v_{ij})$, este o **submulțime a produsului cartezian** $D_{i1} \times D_{i2} \times \dots \times D_{ij}$, constând din toate tuplurile de valori considerate că **satisfac restricția** pentru $(v_{i1}, \dots, v_{ij})$.

Soluții ale PSR

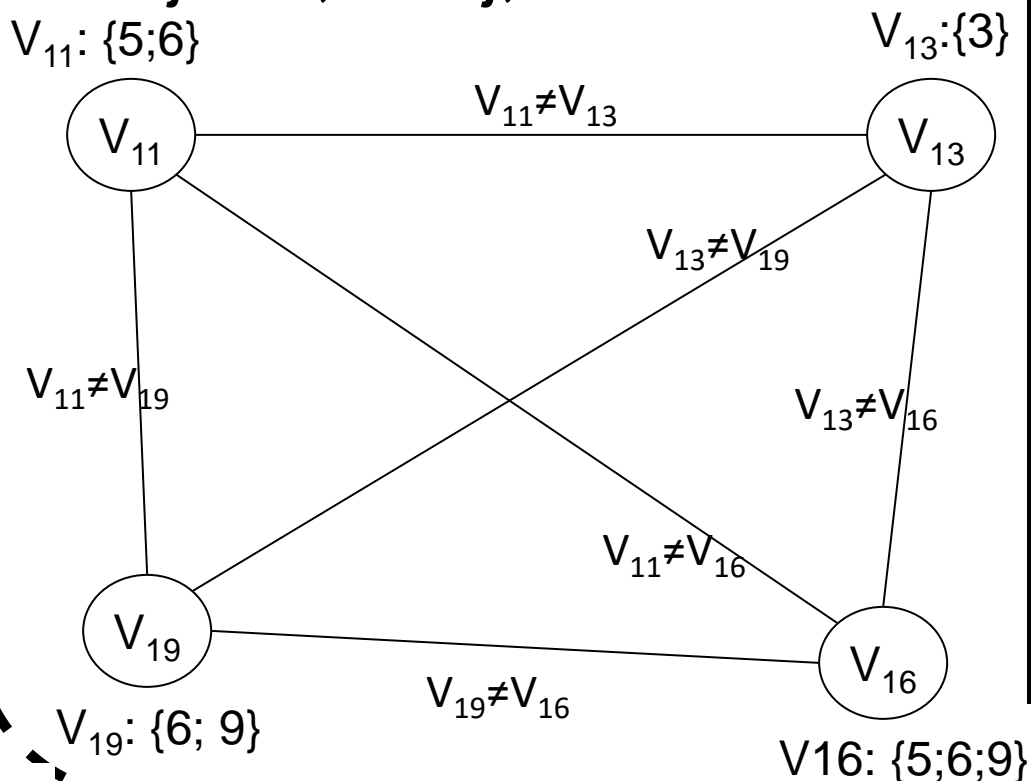
- **Definiție:** O soluție a unei PSR $\langle V, D, C \rangle$ este un **tuflu de valori** $\langle x_1, \dots, x_n \rangle$ care conține toate variabilele V , din domeniile corespunzătoare D , astfel încât **toate restricțiile din C să fie satisfăcute**.
- **Definiție:** PSR binară este o PSR ce conține **doar restricții unare și binare**.

Probleme de satisfacere a restricțiilor - Reprezentare

- Reprezentare PSR prin **rețele de restricții**.
- Reprezentarea folosită: **graf**
  - **Nodurile**: **variabilele** restricției
  - **Arcele**: **restricțiile** problemei
  - **Valabilă doar pentru PSR binare**
- Altă reprezentare posibilă: **graf**
  - **Nodurile**: **restricțiile** problemei
  - **Arcele**: **variabilele** restricției
  - **Valabilă pentru orice tip de PSR**

Exemplu de reprezentare a PSR

- $0 < V_{1j} < 10; V_{1j} \neq V_{1k};$
 $\forall j \neq k, 0 < j, k < 10$

5;6	2	3	8	1	5;6; 9	7	4	6;9
7					3	1		
	9				2	8		5
		9		4			8	7
4			2		8			3
1	6			3		2		
3		2	7				6	
		5	6					8
	7	6		5	1		9	

Algoritmi de rezolvare a PSR – Propagarea restricțiilor

● Caracteristici

- Rezolvă PSR binare;
- Variabilele au domenii finite de valori;
- Prin propagarea restricțiilor se filtrează mulțimile de valori (se elimină elementele din domeniu conform unui criteriu dat);
- Procesul de propagare se oprește când:
  - O mulțime de valori este vidă → EȘEC;
  - Nu se mai modifică domeniul vreunei mulțimi.

Algoritmi de rezolvare a PSR – Propagarea restricțiilor

Notatii:

- n = număr variabile = număr restricții unare;
- r = număr restricții binare;
- G = rețeaua de restricții cu variabile drept noduri și restricții drept arce;
- D_i = domeniul variabilei i ;
- Q_i = predicat care verifică restricția unară pe variabila i ;
- P_{ij} = predicatul care reprezintă restricția binară pe variabilele i și j (O muchie între i și j se înlocuiește cu arcele orientate de la i la j și de la j la i);
- $a = \max |D_i|$.

NC-1 (Node Consistency -1)

- Algoritm de consistența nodurilor (pentru restricții unare).
- Procedura NC(i) este:
  - Pentru fiecare $x \in D_i$
    - Dacă not $Q_i(x)$ // nu este satisfăcută restricția unară
      - Atunci șterge x din D_i
  - Sfârșit.
- Algoritm NC-1 este:
  - Pentru i de la 1 la n Execută NC(i) // pentru fiecare var
  - Sfârșit.

Complexitate NC-1? na

NC-1: Exemplu (I)

- Elimină din domeniul de valori al fiecărui nod valorile care nu satisfac restricțiile care au ca argument variabila din nodul respectiv.
- În cazul Sudoku variabilele inițial iau valori între 1-9.
- Algoritmul NC-1 elimină pentru fiecare variabilă acele valori din domeniu care nu sunt consistente cu valorile fixe (celulele deja fixate).

NC-1: Exemplu (II)

5;6	2	3;	8	1	5;6; 9	7	4	6;9;
7	4;5; 8;	4;8;			3	1		
6;	9	1;3; 4;			2	8		5
		9		4			8	7
4			2		8			3
1	6			3		2		
3		2	7				6	
		5	6					8
	7	6		5	1		9	

Algoritmi de consistență a arcelor

- Algoritmii de consistență a arcelor înlătură toate inconsistențele submulțimilor de 2 elemente ale rețelei de restricții.
- Funcția **REVISE** $((i,j))$ este:
  - $\text{ȘTERS} \leftarrow \text{fals}$ // nu am modificat domeniul de valori
  - Pentru fiecare $x \in D_i$
    - Dacă nu există $y \in D_j$ a.î. $P_{ij}(x,y)$ // nu se respectă restricția
      - Atunci
        - Șterge x din D_i ;
        - $\text{ȘTERS} \leftarrow \text{adevărat}$; // am făcut modificări
  - Întoarce **ȘTERS**.

Exemplu funcționare REVISE

~~5;6~~	2	~~3~~	8	1	5;6; 9	7	4	6;9;
7	4;5; 8;	4;8;			3	1		
6;	9	1; ~~3~~ ,4;			2	8		5
5;6;2;		9		4			8	7
4			2		8			3
1	6			3		2		
3		2	7				6	
9;		5	6					8
8;	7	6		5	1		9	

Complexitate Revise ? a^2

REVISE - Concluzie

- Funcția **Revise** este apelată pentru un arc al grafului de restricții (binare) și **șterge acele valori** din **domeniul** de definiție al **unei variabile** pentru care **nu este satisfăcută restricția** pentru **nici o valoare** corespunzătoare celeilalte variabile a restricției.

- **Complexitate Revise: $O(a^2)$**

AC-1 (Arc Consistency -1)

● Algoritm AC-1 este:

- NC-1; // reduc domeniul de valori
- $Q \leftarrow \{(i,j) \mid (i,j) \in \text{arce}(G), i \neq j\}$ // adaug restricțiile
- Repetă
  - SCHIMBAT $\leftarrow$ fals // nu am modificat niciun
// domeniu
  - Pentru fiecare $(i,j) \in Q$ // pentru fiecare restricție
    - SCHIMBAT $\leftarrow$ (REVISE $((i,j))$ sau SCHIMBAT)
  - Până când **non** SCHIMBAT // nu am mai făcut
// modificări
- Sfârșit.

AC-1 Caracteristici & Complexitate

- Se aplică algoritmul de consistența nodurilor și apoi se aplică REVISE până nu se mai realizează nici o schimbare.

- Complexitate: $O(na * 2r * a^2)$

La fiecare iterație (din Repetă) eliminăm o singură valoare (și avem maxim na valori posibile).

Numărul de apelări al Revise într-o iterație (din Repetă).

Complexitate Revise.

Exemplu AC-1

~~5;6~~	2	3;	8	1	5;6; 9	7	4	6;9;
7	4;5; 8;	4;8;			3	1		
6;	9	~~1;3~~ ;4;			2	8		5
~~5;6;2;~~	~~3;5~~	9		4			8	7
4	5	7	2		8			3
1	6	8		3		2		
3		2	7				6	
9;		5	6					8
8;	7	6		5	1		9	

AC-3 (Arc Consistency -3)

- **Algoritm AC-3** este:
  - NC-1; // **reduc domeniul de valori**
  - $Q \leftarrow \{(i,j) \mid (i,j) \in \text{arce}(G), i \neq j\}$ // **adaug**
// **restricțiile**
  - **Cât timp** Q nevid
    - Selectează și șterge un arc (k,m) din Q ;
    - **Dacă** REVISE $((k,m))$ // **am modificat domeniul**
      - **Atunci** $Q \leftarrow Q \cup \{(i,k) \mid (i,k) \in \text{arce}(G), i \neq k, i \neq m\}$ // **verific dacă nu se modifică și alte domenii**

AC-3 Caracteristici

- Se elimină pe rând arcele (constrângerile).
- Dacă o **constrângere aduce modificări în rețea** adăugăm pentru **reverificare nodurile care punctează către nodul de plecare al restricției** verificate.
  - **Scopul**: Reverificarea nodurilor direct implicate de o constrângere din rețea.
- **Avantaj**: Se fac **mult mai puține apeluri ale funcției REVISE**.
- **Complexitate**: $O(a^3r)$.

Backtracking + Propagarea restricțiilor

- În general, propagarea restricțiilor **nu poate rezolva complet** problema dată.
- Metoda ajută la **limitarea spațiului de căutare** (foarte importantă în condițiile în care backtracking-ul are complexitate exponențială!).
- În cazul în care propagarea restricțiilor nu rezolvă problema se folosește:
  - Backtracking pentru **a genera soluții parțiale**;
  - Propagarea restricțiilor după fiecare pas de backtracking pentru a **limita spațiul de căutare** (și eventual a găsi că soluția nu este validă).

ÎNTREBĂRI?

Bibliografie Curs 5

- Giumale – Introducere in Analiza Algoritmilor cap 7.6
- <http://www.dwheeler.com/chess-openings/#Sicilian%20Defense>
- http://mouserunner.com/MozillaTicTacToe/Mozilla_Tic_Tac_Toe.htm
- http://www.emunix.emich.edu/~evett/AI/AlphaBeta_movie/index_movie.htm